

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра економіки і торгівлі

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

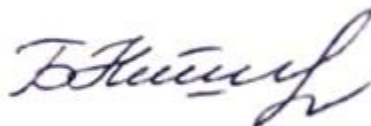
**МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ
НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В ГАЛУЗІ**

підготовки магістра
галузі знань 07 Управління та адміністрування
спеціальності 075 Маркетинг
освітньо-професійної програми *Маркетинг та міжнародна логістика*

**Силабус освітнього компонента МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ
НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В ГАЛУЗІ підготовки магістра у галузі знань
07 Управління та адміністрування, спеціальності 075 Маркетинг, за освітньою
програмою Маркетинг та міжнародна логістика**

Розробники: Олена Павлова, завідувач кафедри економіки і торгівлі, д.е.н., професор.

Гарант освітньої програми

Надія БУКАЛО

**Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри
економіки і торгівлі**

протокол №1 від 29.08.2024 р.

Завідувач кафедри економіки і
торгівлі

Олена ПАВЛОВА

I. Опис освітнього компонента

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітнійступінь	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	07 Управління та адміністрування, 075 Маркетинг, Маркетинг та міжнародна логістика, Другий (магістерський)	Нормативний
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання 1-й
		Семестр 1-й
		Лекції 22 год.
		Практичні 24 год.
		Самостійна робота 66 год.
		Консультації 8 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання:		Українська
Сторінка курсу в MOODLE		https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=2094

II. Інформація про викладача

Павлова Олена Миколаївна – д. е. н., професор, завідувач кафедри економіки і торгівлі

Контактна інформація – +380985038484, e-mail: pavlova.olena@vnu.edu.ua

Дні занять розміщено на: <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

Адреса викладання курсу: вул. Винниченка, 28, корпус G ВНУ імені Лесі Українки

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента. Опанування освітнього компоненту сприяє усвідомленню цілей організації наукового дослідження на засадах академічної доброчесності, методологією та підходами усвідомлення особистісних та пізнавальних навичок, необхідних для реалізації власного дослідницького потенціалу; ознайомлення з особливостями наукового пошуку в процесі професійного навчання, формування наукової та методологічної практики в галузі; відпрацювання практичних вмінь, спрямованих на виконання кваліфікаційних наукових досліджень, вміння моделювати та формувати наукові гіпотези шляхом кваліфікованого наукового пошуку.

2. Пререквізити: розуміння сутності наукового пізнання, основних методів і принципів наукового дослідження.

Постреквізити: Технологія прийняття управлінських рішень в умовах невизначеності, Наукова комунікація іноземною мовою, Діагностика маркетингової та міжнародної логістичної діяльності, Виробнича практика з маркетингу, Виробнича практика з маркетингової та міжнародної логістичної діяльності, Кваліфікаційна робота.

3. Мета і завдання освітнього компонента. Метою освітнього компоненту є надання здобувачам освіти знань з питань класифікації наук, організації науково-дослідної діяльності в Україні, організаційних баз наукових досліджень, основних наукових методів систематизації та застосування інформаційних джерел, створення наукового профіля, вміння коректного опрацювання бібліографічних джерел, розуміння академічної доброчесності, її видів та форм, формування гіпотези щодо організації наукових досліджень галузей.

Основні завдання вивчення освітнього компоненту полягають в тому, щоб на належному рівні подати здобувачам освіти необхідний навчальний матеріал, максимально наближаючи запропоновані ситуації до дійсності, спрямувати їх на оптимальний вибір методів та інструментів отримання, обробки і використання соціально-економічної інформації в діяльності підприємств, галузей.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи методології наукових досліджень						

Тема 1.Поняття та види наукового дослідження, формування наукової гіпотези	10	2	2	6	0	О(6) / 6 балів
Тема 2. Емпіричні методи наукового дослідження галузі	11	2	2	6	1	О (2), ТР(2), Т(2) / 6 балів
Тема3. Теоретичні, практичні та математично-статистичні методи наукового дослідження	10	2	2	6	0	О(3), ДС(3) / 6 балів
Тема 4. Організація та забезпечення наукового пошуку	11	2	2	6	1	О(1), ТР(2), Т(1), К(2) / 6 балів
Разом за модулем 1	42	8	8	24	2	24 бали
<i>Змістовий модуль 2. Інформаційне забезпечення результатів наукових досліджень</i>						
Тема 5. Інформаційна база забезпечення наукових досліджень в галузі	11	2	2	6	1	О(3), ДС(3) / 6 балів
Тема 6. Оприлюднення результатів наукових досліджень	11	2	2	6	1	О(3), ДС(3) / 6 балів
Тема 7. Кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти: методи та вимоги до написання	11	2	2	6	1	О(2), ТР(2), Т(2) / 6 балів
Тема 8. Академічна доброчесність, її форми, види, принципи та цінності	11	2	2	6	1	О(2), ТР(3),Т(2) / 7 балів
Тема 9. Правові аспекти академічної доброчесності	11	2	2	6	1	О(2), ТР(3), Т(2) / 7 балів
Тема 10. Плагіат. Запобігання та виявлення академічного плагіату	13	2	4	6	1	О(2), ТР(3), Т(2) / 7 балів
Тема 11. Оприлюднення та презентація наукових досліджень	10	2	2	6	0	О(2), П(3), Т(2) / 7 балів
Разом за модулем 2	78	14	16	42	6	46 балів
Підсумкова контрольна робота						ПКР / 30 балів
Всього годин / Балів	120	22	24	66	8	100 балів

Форма контролю*: ДС – дискусія, Т – тести, ТР – тренінг, К – розв’язування кейсів, П – презентація роботи; О – опитування, ПКР – підсумкова контрольна робота.

5. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота здобувача освіти (СРС) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються здобувачем освіти самостійно під методичним керівництвом викладача.

У процесі виконання самостійної роботи здобувач вищої освіти використовуючи знання теоретичного матеріалу та набуті прикладні навички за фахом, має продемонструвати вміння до науково-дослідної роботи та творчого мислення щодо вирішення актуальних науково-прикладних завдань. Метою самостійної роботи є набуття здобувачами вищої освіти практичних навичок щодо засвоєння знань з методології та організації наукових досліджень, різновидів видів наукових результатів, інформаційного пошуку наукових гіпотез галузей.

Для виконання роботи здобувач вищої освіти обирає та опрацьовує теоретичне питання.

Теми для самостійної роботи

1. Поняття та види методів наукових досліджень.
2. Обґрунтування вибору методу наукового дослідження.
3. Види методів емпіричних наукових досліджень.
4. Методи методологічного рівня пізнання.
5. Види універсальних методів емпіричних досліджень.
6. Сутність, переваги та недоліки методу спостереження.
7. Особливості використання методу моделювання в Україні.
8. Методологія й метод: взаємозв'язок понять.
9. Методи наукового планування.
10. Використання методів стратегічного дослідження в сучасних умовах розвитку економіки України.
11. Етапи процесу наукового дослідження. Чому організаційно-методична підготовка науково-дослідного процесу починається з розробки програми досліджень?
12. Державна система організації й управління науковими дослідженнями в Україні.
13. Суб'єкти наукового пошуку.
14. Які нові організаційні структури й організаційні форми у сфері прикладної (галузевої) науки матимуть найбільший розвиток у сучасних умовах?
15. Чим відрізняється діяльність вченого та наукового працівника?
16. Чому одним з основних завдань вищої школи в європейських країнах є виховання дослідника-мислителя? Якими якостями він повинен володіти?
17. Які є принципи організації дослідницької діяльності здобувачів вищих навчальних закладів у європейських країнах ?
18. Залучення науковців до інноваційної політики держави у практиці зарубіжних країн.
19. Наукова інформація та способи її пошуку та обробки.
20. Особливості, принципи та основні вимоги до бібліографічного опису літературних джерел.
21. Визначення й ознайомлення з основними літературними та архівними джерелами.
22. Пошук інформації в процесі наукової роботи. Загальна характеристика.
23. Поняття «інформаційний пошук». Етапи інформаційного пошуку.
24. Визначення теми інформаційного пошуку, а також його хронологічних, мовних і географічних меж.
25. Джерела первинної та вторинної інформації.
26. Характеристика масиву інформаційних матеріалів.
27. Пошук інформації, його етапи.
28. Бібліографічний пошук інформації із суспільних наук.
29. Пошук бібліографічної інформації в каталогах і картотеках.
30. Бібліографічний апарат наукових досліджень.
31. Джерела пошуку інформації, їх класифікація.
32. Електронні засоби пошуку інформації.
33. Комп'ютер як інструмент науково-дослідної роботи.
34. Інституційне забезпечення виявлення проявів академічної недоброчесності.
35. Програмне забезпечення виявлення проявів академічної недоброчесності.

IV. Політика оцінювання

Порядок організації поточного та підсумкового контролю знань здобувачів освіти регламентується Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/ukitbu>).

Політика щодо відвідувань занять: відвідування занять є обов'язковим. Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених силабусом. Пропущені заняття відпрацьовувати у визначений час згідно затвердженого графіка. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, участь в наукових заходах тощо) навчання може відбуватись в цей період в онлайн формі або за індивідуальним планом за погодженням із викладачем. Здобувач освіти повинен старанно виконувати завдання, брати активну участь в освітньому процесі.

Політика щодо зарахування результатів формальної, неформальної та інформальної освіти визначається Положенням про визнання результатів, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки (<http://surl.li/qbxvmw>).

Політика щодо академічної доброчесності окреслюється Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в науковій та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти, докторантів, науково-педагогічних і наукових працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/jntduw>) та Кодексом академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/aagxg>).

Політика щодо дедлайнів та перескладання: у випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено за пропущені теми.

Політика щодо додаткових (бонусних) балів: здобувачам освіти можуть бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю максимум 15 балів за такі види робіт: опубліковану наукову статтю у фахових виданнях України чи рецензованих закордонних журналах – 10 балів; публікацію тез – з виступом на конференції 5 балів, без виступу – 3 бали; підготовку та участь у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 7 балів; перемогу у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 15 балів; подачу проектних заявок на участь в студентських програмах обміну, стипендійних програмах, тощо – 7 балів.

V. Підсумковий контроль

Семестровий залік виставляється здобувачам освіти на підставі результатів виконання усіх видів запланованої навчальної роботи протягом семестру за 100-бальною шкалою.

У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

Якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості – 100. Перездача підсумкового контролю освітнього компонента проводиться у вигляді відповіді на чотири питання з переліку питань на залік (по 25 балів кожне). Повторне складання заліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком освітнього процесу.

Перелік питань на залік

1. Сутнісна відмінність між поняттями «наукове пізнання» та «знання».
2. Компоненти наукове пізнання.
3. Сутність пізнавальної діяльності в контексті структурного розуміння наукового

пізнання.

4. Чинники, які впливають на вибір наукової проблеми дослідження.
5. Сутність термінів «гіпотеза», «концепція» та «наукова теорія».
6. Основні функції наукової ідеї в науковому пізнанні.
7. Структурні складові частин наукової теорії.
8. Види знань повне відтворення узагальнених уявлень про об'єкт, що забезпечує

абсолютний збіг образу з об'єктом.

9. Передумови формування базового знання.
10. Основні ознаки наукового дослідження.
11. Мета проведення наукових досліджень.
12. Основні прийоми узагальнень.
13. Основні види наукових досліджень.
14. Основні характеристики, що визначають вибір методів наукового дослідження.
15. Послідовність застосування методів дослідження.
16. Причини моделювання економіки підприємства.
17. Різниця між суцільними та несуцільними спостереженнями.
18. Назвіть основні вимоги до спостереження.
19. Сутність моделювання.
20. Види універсальних методів емпіричних досліджень.
21. Ознаки класифікації методів наукового планування.
22. Охарактеризуйте особливості використання різних методів стратегічного

дослідження.

23. Розкрийте сутність та схарактеризуйте основні етапи організації сучасних наукових досліджень.

24. Охарактеризуйте державну систему організації й управління науковими дослідженнями в Україні.

25. Назвіть органи управління в Україні та охарактеризуйте основні напрями державної науково-технічної політики.

26. Дайте визначення інкубатора, технопарку, технополісу й венчурного підприємства.

27. Назвіть основних суб'єктів наукової діяльності в Україні.

28. Дайте визначення та назвіть головні ознаки наукової школи.

29. Які принципи є засадничими щодо роботи наукового колективу та наукової школи? Охарактеризуйте їх.

30. Охарактеризуйте сучасні тенденції організації наукової діяльності здобувачів вищої освіти у різних країнах.

31. Чим відрізняється вітчизняний та зарубіжний досвід організації наукової діяльності?

32. Назвіть принципи організації дослідницької діяльності здобувачів вищих навчальних закладів європейських країн.

33. Основні види ефективності наукових досліджень та їх сутність. Види економічного ефекту від НДР.

34. Назвіть та поясніть критерії оцінки ефективності роботи науковця.

35. Охарактеризуйте основні джерела науково-технічної інформації.

36. Критерії класифікації економічної інформації.

37. Охарактеризуйте види навчальних та наукових матеріалів.

38. Назвіть етапи пошуку необхідної інформації.

39. Назвіть елементи бібліографічних посилань Гарвардського стилю?

40. Опишіть види статистичних спостережень.

41. Охарактеризуйте джерела отримання інформації залежно від типу дослідження.

42. Академічна доброчесність: виклики та ідентифікація проявів.

43. Ознаки академічної недоброчесності.
44. Види порушення академічної доброчесності.
45. Принципи дотримання академічної доброчесності.

VI. Шкала оцінювання знань здобувачів освіти

Оцінювання результатів складання підсумкового контролю у вигляді заліку здійснюється у порядку, передбаченому прийнятою в Університеті системою контролю знань за 100-бальною шкалою з переведенням у лінгвістичну оцінку.

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90-100	Зараховано
82-89	
75-81	
67-74	
60-66	
1-59	Незараховано (необхідне перескладання)

Критерії оцінювання результатів навчання:

60-100 балів (зараховано): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента в обсязі, необхідному для подальшого навчання і майбутньої роботи за фахом, здатний виконувати завдання, передбачені програмою, ознайомлений з основною рекомендованою літературою; при виконанні завдань припускається помилок, але демонструє спроможність їх усувати.

1-59 балів (незараховано): здобувач не засвоїв більшості тем навчального курсу, не в змозі викласти зміст більшості основних питань та не може продовжити навчання чи розпочати професійну діяльність без додаткових занять з освітнього компонента.

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна

1. Prathapan K. Research Methodology for Scientific Research. Dreamtech Press, 2019. 272 p.
2. Грабченко А. І. Методи наукових досліджень : [навч. посіб.]. Х. : НТУ «ХП», 2019. 142 с.
3. Медвідь В., Данько Ю, Кобилянська І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях). Суми: Університетська книга, 2020. 219 с.
4. Методологія наукових досліджень у галузі: практикум [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. спеціальності 151 «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: Н. І. Бурау, В. С. Антонюк, Д. О. Півторак. Електронні текстові дані (1 файл: 471,92 Кбайт). Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 58 с.
5. Методологія наукових досліджень: навчальний посібник / за ред. В. П. Горина. Тернопіль: ФОП Осадця Ю. В., 2023. 170 с.
6. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях): навч. посіб. Суми: СНАУ, 2020. 220 с.
7. Носачова Ю., Іваненко О., Радовенчик Я. Основи наукових досліджень. К.: Кондор, 2020. 132 с.
8. Павлов К. В., Павлова О. М., Чорна Н. П., Чорний Р. С., Вознюк Ю. С. Трансформація галузевих ринків за умов глобалізації: теоретико-методологічний підходи. *Актуальні проблеми інноваційної економіки та права*. 2024. № 5. С. 79-84. DOI: <https://doi.org/10.36887/2524-0455-2024-5-16>.
9. Павлова О. М., Ляшенко О. М., Березюк М. Р., Полторак О. В., Голубчук І. М. Successful practices of open science in the context of globalization challenges. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*. 2024. №13. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14532392> <https://econp.com.ua/index.php/journal/article/view/226>;

10. Павлова О. М., Павлов К. В., Новосад Д. Ю., Куденьчук А. І. Теоретично-методичні та наукові засади інноваційної діяльності. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Економічні науки»*. 2021. №2. URL: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2021-2-6939>

11. Павлова О., Павлов К., Бортнік А., Волошин А., Мельник О. Методичні підходи до оцінки проєктів у підприємстві, логістиці та торгівлі. *Успіхи досягнення у науці. Серія «Соціальні та поведінкові науки»*. 2024. № 4(4). С. 803-817. URL: [https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-4\(4\)-803-817](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-4(4)-803-817)

12. Павлова О.М., Павлов К.В., Бортнік С.М., Федашко Т.П., Крамар О.Ю. Синергія методологічних підходів до аналізу соціально-економічних систем. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2023. Том 8. № 2. С. 187-132.

13. Павлова О., Омельчук Б., Титаренко І., Шевчук Б. Теоретико-методичні підходи процесу реінжинірингу в галузі вищої освіти за умов війни. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2022. Том 2. №6. С. 251-256. URL: [https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-312-6\(2\)-42](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-312-6(2)-42).

14. Стрішенець М. М., Павлова О. М., Павлов К. В. Інституціональна економічна теорія і розвиток світової економічної науки в умовах глобалізаційних змін. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Економічні науки»*. 2021. №5. URL: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2021-5-7207>.

15. Фесюк В. О. Методологія і організація наукових досліджень: навчальний посібник. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2022. 126 с.

16. Шмаровоз О., Павлова О., Ляшенко О. Матійчук Л. Methodology of open economic science in a foreign language: theory and practice. *Загальнодержавний науково-виробничий та інформаційний журнал «Енергозбереження. Енергетика. Енергоаудит»*. 2024. № 9 (199). С. 17–37. URL: <https://surl.li/jmvwsn>;

Додаткова

1. Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології. Електронні текстові дані. КПП ім. Ігоря Сікорського, 2021. 58 с.

2. Купчак В.Р., Павлова О.М., Павлов К.В., Лагодієнко В.Р. Формування та регулювання регіональних енергетичних систем: теорія, методологія та практика : Монографія. Луцьк: СПД Гадяк Жанна Володимирівна, друкарня «Волиньполіграф», 2019. 346 с.

3. Методологія наукових досліджень і написання випускних кваліфікаційних робіт: методичні вказівки для здобувачів вищої освіти першого бакалаврського і другого магістерського рівнів з банківської справи. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. 114 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>

2. Бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL: <http://korolenko.kharkov.com/>

3. Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/>

4. Державний служба статистики URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

5. Інформаційні ресурси у цифровому репозиторії бібліотеки ВНУ імені Лесі Українки. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua>

6. Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>.

7. Навчальна платформа LMS Moodle. URL: <https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=2094>